

LA XEMENEIA INDUSTRIAL DE LA BÒBILA LLENSA DE CANAPOST

Fabrica Llena

ROSA M. MASANA RIBAS
ARTICLE PUBLICAT A TOTBISBAL EL 5-2-2007

Inici

 Reportatges

La xemeneia industrial de la Bòbila Llena de Canapost

La xemeneia de can Llena està situada al municipi de Canapost la podem observar al costat esquerra de la carretera que va de la Bisbal a Palau Sator.

Va ser construïda a la dècada dels anys quaranta amb maons de terra cuita vermella sense necessitat de fer-li fonament, doncs la base d'un metre d'alçada està assentada sobre la roca del propi terreny.

El fust d'uns 13 metres d'alçada es de forma troncocònica i està lliure de cercols metàl·lics exteriors fet que li dona la garantia de ser una peça ben feta.

Com gairebé totes les xemeneies industrials finalitza amb un reforç o coronació a la sortida de fums, necessari per evitar l'esbaerlament a causa de les diferències de temperatura entre l'interior i l'exterior i a la corrosivitat dels productes derivats de la combustió.

Durant la seva llarga vida, hem comprovat que les empentes aeròliques -tramuntanades- no l'han afectat, per això presenta un fust lliure de fissures i amb una bona alineació respecte el pla horitzontal del terra.

Francesc Gatus Puig

El senyor Francesc era conegut per tothom con en Xiku, va néixer a Ullà el mes de febrer de l'any 1910, es va casar amb la senyora Montserrat Saló Borrell d' Ullastret i es va quedar a viure a casa d'ella, el matrimoni va tenir tres fills, dos nois i una noia.

Era considerat el mestre d'obres de Ullastret, tot que te una llarga història de construccions als diversos pobles de la comarca com Canapost, Serra, Llavità entre d'altres. Una de les seves edificacions va ser la xemeneia de la bòbila Llena.

Va morir l'any 1980 a Ullastret, a una edat relativament jove, als 70 anys.

Conversa amb els familiars d'en Xiku

Dos fills d'en Josep Gatus, en Esteve i l'Anna ens expliquen algunes coses del seu pare, i diuen que els hi fa il·lusió que ara s'el recordi. Comenten que l'ajudava a les tasques de construcció el seu germà Josep i que recorden molt bé quan es va edificar la xemeneia, especialment en Esteve que de petit anava a jugar amb els seus amics a la bòbila i que els agradava molt passar per dins el túnel de tiratge. Diuen que mentre el seu pare estava construint la xemeneia i quan arribava a casa el vespre, moltes vegades quan sopaven deia: em dona la impressió que la taula es moui, passava que encara tenia al cap la sensació de balanceig que feia la xemeneia, sobretot si portaven bastants metres construïts. En Esteve també reconeix l'alt risc que estaven exposats els constructors quan edificaven aquestes estructures verticals amb pocs punts de recolzament, amb bastides fetes de taulons i sense estar lligats enlloc. En preguntar-los-hi si tenien algun taulaplom, l'estri bàsic per aconseguir el talús que volien donar a la xemeneia - diguem-ne conicitat - van dir que no, però que s'en podria fer un per deixar-lo al museu Terracota de la Bisbal. Bona idea.

Conversa amb el senyor Josep Llensa

Bon dia senyor Josep, he vingut a parlar amb vostè, perquè és la persona que ens pot explicar més coses referents la construcció de la xemeneia.

Bé sí, però qui la va edificar va ser Gatus, un constructor d'Ullastret, ell anava emparedant i jo amb ajut del nivell comprovava que l'alineació dels totxos fos la correcta, sinó amb un lleuger cop de martell els rectificava. Feia molta basarda estar-se allà dalt, sobretot el primer moment de pujar-hi a més jo, que estava acostumat d'estar-me sempre al terra! Era perillós perquè teníem una bastida feta de taulons lligats els uns amb els altres amb cordes i de vegades, en el moment que el manobre feia pujar el material, pensaven, si dona un cop a la bastida anirem tots a baix! Per sort vàrem acabar-la sense que ningú prengués mal. Els totxos que vàrem utilitzar eren fets aquí a casa.

Quin any es va construir?

Aproximadament el 1942, doncs jo feia poc que havia tornat de fer el servei militar. El meu pare, en Ramon Llensa Candal de Can Petigàs va iniciar el negoci a la Bisbal. Ell per coure el material encara havia fet servir un forn morú.

Saps que son?

Sí, els he vist, a la Bisbal però, malauradament només s'en conserven dos o tres. Després quan ens vàrem traslladar aquí a Canapost varen construir un forn de llenya que tenia 3 metres d'ample, 3 d'alt i 60 de llarg, es per això que vàrem haver de fer aquesta xemeneia. L'any 1949 la fabrica encara s'en deia "Ladrilleria la Blanca" pel color que tenia la terra d'aquesta zona. Ara utilitzem terra de Vacamorta, és argilosa i bona. El meu pare sempre deia: per fer bons totxos s'ha de tenir bona farina.

Sembla que la farina es bona perquè els totxos que he vist a l'entrada de la fabrica eren molt macos.

Si vols, un dia tornes a venir i t'ensenyarem tot el procés de fabricació.

Moltes gràcies, agafo la paraula.

La xemeneia està bastant apartada de la nau de producció, com és?

Perquè te un túnel de tiratge d'uns 50 metres. A mes, està construïda sobre la roca que vàrem haver de perforar manualment a cops de pic, com es feia tot abans. Aquest forat el vàrem fer per connectar la xemeneia amb el túnel de tiratge i d'aquesta manera ens vàrem estalviar fer el fonament. I de segur que és més sòlid.

Com és que te aquella obertura a un lateral de la base?

Doncs perquè volíem que tingues més tiratge i vàrem fer aquesta entrada per col·locar-hi una turbina. La vaig construir jo mateix amb una el·lipse semblant a la dels avions, va anar força bé. Ara però tot això a canviat molt, nosaltres tenim un forn Hoffman de 97 x 3 metres i 1,7 d'alçada que ja porta incorporat el dispositiu de tiratge forçat.

Bé, senyor Josep potser només preguntar-li si sap els metres que fa la xemeneia?

De segur no o se, però, potser fa uns 30 metres.

Sempre he pensat que aquestes xemeneies son peces artesanes que per edificar-les requerien càlculs matemàtics previs, amb fonaments fets a pic i pala i amb un grau elevat de risc i de valentia per parts dels constructors. A més, en aquesta peça, vostè hi va incorporar una el.lise per afavorir el tiratge, tota una idea creativa.
Moltes gràcies.

A tu

Autor/a

Rosa Masana Ribas

Data d'edició

05.02.2007

[Envia-ho a qui vulguis]

Imprimir

Anar a dalt ▲